

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

- A1.** *Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.*
- α.** Το κύριο χαρακτηριστικό του νοικοκυριού είναι ότι αποτελείται από άτομα που αποφασίζουν από κοινού για τα οικονομικά θέματα.
  - β.** Η ταυτόχρονη αύξηση της τιμής και της ζήτησης ενός αγαθού οδηγεί πάντα σε αύξηση της τελικής ζητούμενης ποσότητάς του.
  - γ.** Όταν το οριακό προϊόν μειώνεται, δεν αρχίζει συγχρόνως να μειώνεται και το συνολικό προϊόν.
  - δ.** Το μέγεθος της επιχείρησης αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της ελαστικότητας της προσφοράς.
  - ε.** Το μέρος του εισοδήματος που οι Έλληνες πολίτες αποκτούν στο εξωτερικό, περιλαμβάνεται στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας.

Μονάδες 15

*Για τις παρακάτω προτάσεις **A2** και **A3** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της κάθε πρότασης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.*

- A2.** Τα αγαθά L και M είναι μεταξύ τους συμπληρωματικά. Η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή για το αγαθό L είναι $-1,5$ και για το αγαθό M είναι $-1,2$. Εάν μειωθεί η τιμή του αγαθού L , τότε θα:
- α.** μειωθεί η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για το αγαθό L .
  - β.** αυξηθεί η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για το αγαθό M .
  - γ.** μειωθεί η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για το αγαθό M .
  - δ.** μειωθεί η ζήτηση των καταναλωτών για το αγαθό M .

Μονάδες 5

- A3.** Δίνεται ο παρακάτω πίνακας που αφορά στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολογικός Συντελεστής
0-9.000	0%
9.001-18.000	10%
18.001-30.000	20%
30.001 και άνω	30%

Σε έναν φορολογούμενο αντιστοιχεί φόρος εισοδήματος 4.800€. Ποιο από τα παρακάτω είναι το εισόδημα στο οποίο υπολογίστηκε ο φόρος;

- α. 9.600€
β. 24.000€
γ. 35.000€
δ. 48.000€

Μονάδες 5

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

- B1.** Να αναπτύξετε την ανεργία τριβής.

Μονάδες 7

- B2.** Να αναπτύξετε τη διαρθρωτική ανεργία.

Μονάδες 11

- B3.** Να αναπτύξετε τις τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες της ανεργίας (μονάδες 3), καθώς και τα σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που δημιουργεί (μονάδες 4).

Μονάδες 7

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Δίνεται ο παρακάτω πίνακας με τους μέγιστους συνδυασμούς παραγωγικών δυνατοτήτων μιας οικονομίας, η οποία παράγει μόνο τα αγαθά Χ και Ψ. Όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται πλήρως και αποδοτικά και η τεχνολογία παραγωγής τους είναι δεδομένη.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους Ψ ($ΚΕ_X$)	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους Χ ($ΚΕ_Ψ$)
A	0	265		
			;	;
B	50	240		
			1	1
Γ	100	;		
			;	1/3
Δ	130	100		
			5	1/5
E	;	0		

Γ1. Να μεταφέρετε τον πίνακα στο τετράδιό σας και να αντικαταστήσετε τα ερωτηματικά με τις σωστές αριθμητικές τιμές, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς.

Μονάδες 5

Γ2. Να υπολογίσετε τη μέγιστη ποσότητα του αγαθού Χ που μπορεί να παραχθεί, όταν παράγονται διακόσιες είκοσι (220) μονάδες από το αγαθό Ψ.

Μονάδες 3

Γ3. Να υπολογίσετε πόσες μονάδες του αγαθού Ψ πρέπει να θυσιαστούν, προκειμένου να αυξηθεί η παραγωγή του Χ από είκοσι (20) σε εβδομήντα (70) μονάδες.

Μονάδες 5

Γ4. Να εξετάσετε, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς, εάν οι συνδυασμοί $K(X=110, \Psi=150)$ και $\Lambda(X=134, \Psi=80)$ είναι είτε μέγιστοι, είτε εφικτοί, είτε ανέφικτοι.

Μονάδες 8

Γ5. Εάν η οικονομία μετακινείται από τον συνδυασμό Κ στον συνδυασμό Λ (του προηγούμενου ερωτήματος), λόγω μεταβολής της ανεργίας, από ποιες φάσεις του οικονομικού κύκλου διέρχεται (μονάδες 2); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Στην αγορά ενός κανονικού αγαθού X η συνάρτηση ζήτησης είναι ισοσκελής υπερβολή και η συνάρτηση προσφοράς είναι γραμμική και διέρχεται από την αρχή των αξόνων. Η τιμή ισορροπίας του αγαθού είναι $P_0=10$ χρηματικές μονάδες και η ποσότητα ισορροπίας είναι $Q_0=20$ μονάδες προϊόντος. Επίσης, το κράτος, προκειμένου να προστατέψει το εισόδημα των παραγωγών, επιβάλλει κατώτατη τιμή πώλησης του αγαθού $P_k=12,5$ χρηματικές μονάδες.

Δ1. Να προσδιορίσετε τις συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς.

Μονάδες 6

Δ2. Να υπολογίσετε την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού που οφείλεται στην επιβολή της τιμής παρέμβασης.

Μονάδες 6

Δ3. Στη συνέχεια το κράτος πουλά το πλεόνασμα που δημιουργήθηκε, λόγω της κρατικής παρέμβασης, στην τιμή ισορροπίας. Να υπολογίσετε την τελική επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού.

Μονάδες 4

Δ4. Να υπολογίσετε την ποσοστιαία μεταβολή της συνολικής δαπάνης των καταναλωτών από την τιμή ισορροπίας στην κατώτατη τιμή (μονάδες 3). Να αιτιολογήσετε το αποτέλεσμα (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Δ5. Η αύξηση του εισοδήματος των καταναλωτών μεταβάλλει τη συνάρτηση ζήτησης κατά 20%. Να προσδιορίσετε τη νέα συνάρτηση ζήτησης.

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1.** Στο εξώφυλλο του τετραδίου να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

A1. α) Σωστό β) Λάθος γ) Σωστό δ) Σωστό ε) Λάθος

A2.β

A3.γ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

B1.

Ανεργία τριβής είναι εκείνη η οποία οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς εργασίας να απορροφήσει άμεσα άνεργους, παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και επαγγελματική εξειδίκευση. Η ανεργία τριβής οφείλεται στην αδυναμία των εργατών να εντοπίζουν αμέσως τις επιχειρήσεις με τις κενές θέσεις και στην αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους άνεργους εργάτες και

στη γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας. Γενικότερα οφείλεται στην έλλειψη ενός αποτελεσματικού συστήματος πληροφοριών για ύπαρξη ανέργων και επιχειρήσεων με κενές θέσεις εργασίας.

B2.

Όταν σε μια οικονομία υπάρχουν άνεργοι και κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι δεν μπορούν να απασχοληθούν στις υπάρχουσες κενές θέσεις, επειδή υπάρχει αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και την ειδίκευση των ανέργων και σ' αυτά που απαιτούνται για την κάλυψη των κενών θέσεων, η ανεργία αυτή ονομάζεται διαρθρωτική.

Παραδείγματα: Είναι δυνατόν σε μια οικονομία να υπάρχει ανεργία μηχανικών και έλλειψη λογιστών, ή να υπάρχει ανεργία για τους βιομηχανικούς εργάτες και έλλειψη ξενοδοχειακών υπαλλήλων. Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε τεχνολογικές μεταβολές, οι οποίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και αχρηστεύουν άλλα, και σε αλλαγές στη διάρθρωση της ζήτησης, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων και ταυτόχρονα μειώνουν τη ζήτηση άλλων. Όπως είναι φανερό, η διαρθρωτική ανεργία δημιουργείται από τη δυσαναλογία προσφοράς και ζήτησης των διάφορων ειδικοτήσεων. Η μείωσή της απαιτεί επανεκπαίδευση των ανέργων, ώστε να αποκτήσουν

τις ειδικεύσεις στις οποίες υπάρχει έλλειψη. Διαφορετικά, η διαρθρωτική ανεργία μπορεί να είναι μεγάλης διάρκειας.

B3.

Η ανεργία έχει τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες. Αποτελεί απώλεια παραγωγικών δυνάμεων, δηλαδή της εργασίας των ανέργων, η οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγική διαδικασία. Σημαίνει απώλεια εισοδήματος για τον άνεργο και την οικογένεια του.

Επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, λόγω της παροχής των επιδομάτων ανεργίας προς τους ανέργους. Οι συνέπειες της ανεργίας είναι ευρύτερες, γιατί η κατάσταση της ανεργίας μπορεί να είναι εξαιρετικά επώδυνη για τον άνεργο και την οικογένεια του αφού, εκτός από την έλλειψη εισοδήματος, μειώνει την κοινωνική του θέση, δημιουργεί προβλήματα αυτοσεβασμού, οικογενειακών τριβών, κ.τ.λ. Με άλλα λόγια, πέρα από τις οικονομικές συνέπειες, η ανεργία δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Με τον τύπο του κόστους ευκαιρίας ο πίνακας συμπληρωμένος είναι ο εξής:

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Ποσότητα Αγαθού Χ	Ποσότητα Αγαθού Ψ	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Χ σε όρους Ψ (Κ.Ε.Χ)	Κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους Χ (Κ.Ε.Ψ)
A	0	265		
			1/2	2
B	50	240		
			1	1
Γ	100	190		
			3	1/3
Δ	130	100		
			5	1/5
E	150	0		

Γ2.

$$KEX_{B \rightarrow B'} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 1 = \frac{240 - 220}{X - 50} \Leftrightarrow X = 70$$

Παρατηρούμε, λοιπόν, πως, όταν η οικονομία παράγει 220 μονάδες του αγαθού ψ, το μέγιστο της ποσότητας του Χ που μπορεί να παραχθεί είναι 70 μονάδες.

Γ3.

$$KEX_{A \rightarrow A'} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow \frac{1}{2} = \frac{265 - \Psi}{20 - 0} \Leftrightarrow \Psi = 255$$

$$KEX_{B \rightarrow B'} = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 1 = \frac{240 - \Psi}{70 - 50} \Leftrightarrow \Psi = 220$$

Θα πρέπει να θυσιαστούν $255 - 220 = 35$ μονάδες του αγαθού Ψ

Γ4.

Συνδυασμός Κ (X=110, Ψ=150)

$$KEX_{\Gamma \rightarrow \Gamma'} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 3 = \frac{190 - \Psi}{110 - 100} \Leftrightarrow \Psi = 160$$

Παρατηρούμε, λοιπόν, πως, όταν η οικονομία παράγει 110 μονάδες του αγαθού X, το μέγιστο της ποσότητας του Ψ που μπορεί να παραχθεί είναι 160 μονάδες, άρα ο συνδυασμός Κ(X = 110, Ψ = 150) είναι εφικτός.

Συνδυασμός Λ (X=134, Ψ=80)

$$KEX_{\Delta \rightarrow \Delta'} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 5 = \frac{100 - \Psi}{134 - 130} \Leftrightarrow \Psi = 80$$

Παρατηρούμε, λοιπόν, πως, όταν η οικονομία παράγει 134 μονάδες του αγαθού X, το μέγιστο της ποσότητας του Ψ που μπορεί να παραχθεί είναι 80 μονάδες, άρα ο συνδυασμός Λ(X = 134, Ψ = 80) είναι μέγιστος.

Γ5.

Η οικονομία κάνει μετάβαση από τη φάση της ύφεσης στη φάση της άνθησης και καταλήγει στη φάση της κρίσης όπου η οικονομία πλησιάζει το επίπεδο της πλήρους απασχόλησης.

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Στην ισοσκελή υπερβολή η συνολική δαπάνη των καταναλωτών μένει σταθερή, άρα στο σημείο ισορροπίας $\Sigma \Delta = 10 \cdot 20 = 200$ επομένως ο τύπος της είναι:

$$Q_D = \frac{200}{P}$$

Η συνάρτηση προσφοράς είναι γραμμική και διέρχεται της αρχής των αξόνων επομένως $\gamma = 0$. Από το σημείο ισορροπίας $Q_S = \gamma + \delta P \Leftrightarrow 20 = 0 + \delta 10 \Leftrightarrow \delta = 2$, άρα $Q_S = 2P$

Δ2.

$$\text{Για } P_K = 12,5 \Rightarrow Q_{DK} = 16$$

$$\text{Για } P_K = 12,5 \Rightarrow Q_{SK} = 25$$

$$\text{Πλεόνασμα} = Q_{SK} - Q_{DK} = 25 - 16 = 9$$

$$\text{Κρατική Επιβάρυνση} = P_K \cdot (Q_{SK} - Q_{DK}) = 12,5 \cdot 9 = 112,5$$

Δ3.

Το κράτος από την πώληση του πλεονάσματος σε τιμή ίση με P_0 θα εισπράξει:

$$P_0 \cdot \text{Πλεόνασμα} = 10 \cdot 9 = 90$$

Άρα η τελική κρατική επιβάρυνση θα είναι:

$$\text{Τελική Κρατική Επιβάρυνση} = 112,5 - 90 = 22,5$$

Δ4.

$$\Sigma\Delta_A = P_A \cdot Q_{DA} = 10 \cdot 20 = 200$$

$$\Sigma\Delta_B = P_B \cdot Q_{DB} = 12,5 \cdot 16 = 200$$

$$\Delta\Sigma\Delta\% = 0\%$$

Η Συνολική δαπάνη μένει σταθερή επειδή η συνάρτηση ζήτησης είναι ισοσκελής υπερβολή.

Δ5.

$$Q_{D2} = Q_{D1} + \frac{20}{100} \cdot Q_{D1} = \frac{240}{P}$$